

DOI 10.18372/2786-5495.1.20591

УДК 377.018.43(477) (045)

Городянська Лариса 

кандидат економічних наук, доцент, член-кореспондент АЕН України,
доцент кафедри менеджменту, системного аналізу та міжнародних відносин,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова,
м. Київ, Україна

l.v.gorodianska@udu.edu.ua

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЗАСОБИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ МЕНЕДЖЕРІВ

***Анотація.** У статті досліджено сутність і зміст інноваційних технологій та засобів дистанційного навчання у професійній освіті менеджерів. Визначено теоретико-методологічні засади інтеграції інформаційно-комунікаційних і комп'ютерних технологій у систему підготовки майбутніх фахівців з менеджменту. Розглянуто основні інноваційні технології (системи управління навчанням, віртуальні освітні середовища, бізнес-симуляції, штучний інтелект та Big Data) та засоби дистанційного навчання (електронні ресурси, онлайн-курси, інтерактивні інструменти комунікації). Акцентовано увагу на практичних аспектах їх упровадження, зокрема на досвіді закладів вищої освіти України та світу, а також визначено ключові проблеми й виклики – технічні, організаційні та психолого-педагогічні. Обґрунтовано роль інноваційних технологій у формуванні управлінських, комунікативних і цифрових компетентностей менеджера. Зроблено висновок, що інноваційне дистанційне навчання є необхідною умовою підвищення якості професійної підготовки та конкурентоспроможності майбутніх менеджерів у цифровій економіці.*

Ключові слова: інноваційні технології, дистанційне навчання, професійна освіта, менеджери, інформаційно-комунікаційні технології, професійні компетентності.

Annotation. *The article explores the essence and content of innovative technologies and tools of distance learning in the professional education of managers. The theoretical and methodological foundations of integrating information and communication technologies into the system of training future management professionals are defined. The main innovative technologies (learning management systems, virtual learning environments, business simulations, artificial intelligence, and Big Data) and distance learning tools (electronic resources, online courses, interactive communication tools) are considered. Practical aspects of their implementation are emphasized, including the experience of higher education institutions in Ukraine and abroad, as well as key challenges and problems such as technical, organizational, and psycho-pedagogical barriers. The role of innovative technologies in shaping managerial, communicative, and digital competencies of managers is substantiated. It is concluded that innovative distance learning is a crucial factor in improving the quality of professional education and the competitiveness of future managers in the digital economy.*

Key words: *innovative technologies, distance learning, professional education, managers, information and communication technologies, professional competencies.*

Вступ. У сучасних умовах військово-політичної турбулентності та глобальної цифровізації суспільства відбуваються суттєві трансформації в системі професійної освіти. Підготовка менеджерів як ключових фахівців для забезпечення конкурентоспроможності підприємств вимагає упровадження новітніх технологій навчання, орієнтованих на інноваційність, гнучкість і міждисциплінарність [1; 2] та мотивування їх до професійного розвитку в умовах кризи та війни [3]. Особливої актуальності в сучасних умовах набуває

використання дистанційних освітніх форматів, які поєднують інформаційно-комунікаційні та комп'ютерні технології, забезпечуючи інтерактивність і мобільність процесу здобуття знань [4; 5].

Мета статті полягає у визначенні сутності, змісту та практичних можливостей упровадження інноваційних технологій і засобів дистанційного навчання у професійну освіту менеджерів, а також у з'ясуванні їхнього впливу на формування професійних компетентностей майбутніх фахівців.

Результати дослідження (Виклад основного матеріалу). Поняття «інноваційні технології навчання» розглядається як сукупність педагогічних і цифрових рішень, що забезпечують підвищення ефективності освітнього процесу шляхом його персоналізації та інтерактивності [6]. Засоби дистанційного навчання, у свою чергу, охоплюють технічні платформи, цифрові ресурси та інструменти, які дають змогу реалізувати процес освіти поза межами традиційного аудиторного простору [7].

У методологічному вимірі дослідження ґрунтується на системному, компетентнісному та інтеграційному підходах. Системний підхід розглядає освітній процес як цілісну систему професійної підготовки менеджерів. Компетентнісний підхід орієнтується на кінцевий результат навчання – сформовані компетентності менеджера. Інтеграційний підхід поєднує традиційні й цифрові засоби навчання.

Аналіз праці [8] показав, що серед найбільш поширених інноваційних технологій дистанційної професійної підготовки менеджерів можна виділити:

- інформаційно-комунікаційні технології – системи управління навчанням LMS (Learning Management System), мобільні додатки, інтерактивні онлайн-платформи;
- віртуальні навчальні середовища – симулятори управлінських процесів, бізнес-ігри, що відтворюють реальні ситуації ухвалення рішень;

– технології штучного інтелекту AI та Великі дані (Big Data) – для адаптивного навчання, формування індивідуальних освітніх траєкторій і моніторингу успішності менеджерів.

Такі інструменти сприяють розвитку у майбутніх менеджерів цифрових навичок, критичного мислення, здатності працювати у змінному бізнес-середовищі та потребують набуття низки цифрових компетентностей [9, с. 214].

Засоби інноваційного дистанційного навчання можна класифікувати за кількома групами:

- електронні освітні ресурси – мультимедійні лекції, інтерактивні презентації, електронні підручники, що дозволяють створювати гнучкий навчальний контент;
- онлайн-курси та масові відкриті онлайн-курси MOOC (Massive open online course) – платформи Coursera, edX, Prometheus, які пропонують онлайн-курси з менеджменту провідних університетів світу;
- інтерактивні засоби комунікації – форуми, чати, вебіари, віртуальні проєктні групи, що забезпечують соціалізацію та командну роботу навіть у дистанційному форматі.

Використання цих засобів дозволяє максимально наблизити освітній процес до реальних умов управлінської діяльності. Приклади інтеграції – курси з управління проєктами із використанням програмних середовищ (MS Project, Trello), бізнес-симуляції у віртуальному просторі, інтерактивні тренінги з лідерства.

Досвід українських і зарубіжних закладів вищої освіти демонструє позитивні результати інтеграції інноваційних технологій у навчальні програми підготовки менеджерів. Проте існують певні труднощі:

- технічні, пов’язані з нестабільним доступом до Інтернету та обмеженістю цифрової інфраструктури;
- організаційні, викликані нестачею підготовлених викладачів та необхідністю оновлення навчальних програм;

– психолого-педагогічні, що ґрунтуються на низькій мотивації окремих здобувачів, проблемах з академічною доброчесністю та ін.

Вважаємо, що перспективними напрямками розвитку професійної освіти менеджерів є: впровадження інноваційних технологій, зокрема VR/AR-технологій віртуальної реальності для моделювання бізнес-процесів, розробка адаптивних платформ із використанням штучного інтелекту, а також створення національних хмарних освітніх середовищ [10 - 12].

Інноваційні технології дистанційного навчання сприяють розвитку у менеджерів ключових професійних компетентностей.

Зміст ключових професійних компетентностей менеджерів у сучасних умовах господарювання визначається не лише класичними функціями управління, а й потребою адаптації до динамічних змін зовнішнього середовища, цифрової трансформації бізнесу та орієнтації на сталий розвиток.

У науковій літературі виокремлюють низку компетентностей, які формують професійне ядро діяльності менеджера [9; 13 - 15].

У таблиці 1 наведено перелік ключових професійних компетентностей менеджерів, їх зміст і практичне значення.

Висновки. Дистанційне навчання, збагачене інноваційними технологіями та сучасними засобами, є важливим чинником модернізації професійної освіти менеджерів. Його використання забезпечує: підвищення доступності та мобільності освітніх послуг; формування нових професійних компетентностей, необхідних для цифрової економіки; інтеграцію української освіти у глобальний освітній простір.

Разом з тим, успішне впровадження таких технологій потребує інституційної підтримки, інвестицій у цифрову інфраструктуру та системного планування підготовки педагогічних кадрів.

Зміст ключових професійних компетентностей менеджерів

Компетентність	Зміст	Практичне значення
1	2	3
Стратегічна	Здатність формувати й реалізовувати довгострокові цілі, прогнозувати тенденції, розробляти конкурентні стратегії, оцінювати ризики.	Забезпечує підприємству орієнтацію на перспективний розвиток, адаптацію до змін середовища та стійкі конкурентні позиції.
Організаційно-управлінська	Планування, координація та контроль бізнес-процесів, оптимізація структури та ресурсів, підвищення ефективності праці.	Сприяє підвищенню результативності діяльності підприємства та раціональному використанню ресурсів.
Лідерська	Мотивація персоналу, формування згуртованих команд, розвиток корпоративної культури, використання емоційного інтелекту.	Сприяє підвищенню продуктивності, лояльності персоналу та формуванню сприятливого соціально-психологічного клімату.
Комунікативна	Ефективне ведення переговорів, налагодження партнерських зв'язків, управління конфліктами, міжкультурна та цифрова комунікація.	Полегшує взаємодію з персоналом, клієнтами й партнерами, знижує ризики непорозумінь і конфліктів.
Фінансово-економічна	Методи фінансового аналізу, бюджетування, управління витратами, оцінка інвестиційних проєктів, формування фінансової стратегії.	Дозволяє ухвалювати економічно обґрунтовані рішення та забезпечувати фінансову стійкість підприємства.
Інноваційно-технологічна	Управління інноваціями, застосування цифрових технологій, упровадження нових методів і продуктів, підвищення конкурентоспроможності.	Забезпечує адаптацію підприємства до умов цифрової економіки та розвиток на основі інновацій.
Соціально-етична	Дотримання принципів корпоративної соціальної відповідальності, екологічної свідомості, професійної етики.	Формує позитивний імідж підприємства, знижує соціальні ризики, підвищує довіру з боку суспільства.
Аналітико-дослідницька	Збір, систематизація й аналіз інформації, застосування економіко-математичного моделювання, обґрунтування управлінських рішень.	Підвищує якість управлінських рішень та забезпечує науково-обґрунтовану основу розвитку підприємства.

(складено автором на основі [9; 13-15])

Подальші дослідження доцільно спрямувати на емпіричну оцінку ефективності використання окремих інноваційних технологій у професійній підготовці менеджерів, а також на вивчення впливу цифрових освітніх практик на конкурентоспроможність вітчизняних випускників в умовах кризи та війни.

Список використаних джерел

1. Інноваційні технології навчання в умовах модернізації сучасної освіти : колективна монографія / за наук. ред. Л. З. Ребухи. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 143 с. URL: <https://surl.li/ryszif> (дата звернення: 26.08.2025).

2. Захаріна Т. Інноваційні методи викладання у закладах вищої освіти в умовах повномасштабного вторгнення. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Соціальна робота»*. 2024. № 1 (10). С. 89-94. <https://doi.org/10.17721/2616-7786.2024/10-1/13>.

3. Городянська Л. В. Мотиваційні аспекти професійного розвитку менеджерів зовнішньоекономічної діяльності в кризових умовах. *Актуальні проблеми в системі освіти: заклад загальної середньої освіти – доуніверситетська підготовка – заклад вищої освіти*. 2025. № 5. С. 306-315. URL: <https://jrnل.nau.edu.ua/index.php/APSE/article/view/202> (дата звернення: 26.08.2025).

4. Дистанційне навчання в системі професійно-технічної освіти : колективна монографія / авт. кол. В. В. Ягупов, Л. М. Петренко, С. Г. Кравець та ін. Житомир: «Полісся», 2019. 234 с. URL: <https://surl.li/prnhvr> (дата звернення: 26.08.2025).

5. Черненко К. В. Використання дистанційних методів навчання в сучасній освіті. *Дистанційна освіта в Україні: інноваційні, нормативно-правові, педагогічні аспекти*. 2021. № 1 (1). С. 263-265. URL: <https://jrnل.nau.edu.ua/index.php/DEU/article/view/15802/23094> (дата звернення: 27.08.2025).

6. Вінник Т. О. Тенденції впровадження інноваційних технологій викладання у вищій освіті. *Information Technologies in Education*. 2021. № 4 (49). С. 61-72. <https://doi.org/10.14308/ite000752>.

7. Дистанційне навчання в підготовці фахівців у закладах вищої освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* / А. І Кузьмінський, О. В. Кучай та ін. 2021. Вип. 60. С. 50-57. URL: <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/5098/4499> (дата звернення: 27.08.2025).

8. Рейс Т. Т., Максютова О. В. Інноваційні технології в освіті: впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес. *Міжнародний науковий журнал «Освіта і наука»*. 2024. Вип. 1 (36). С. 160-171. URL: <https://surl.li/ffzizy> (дата звернення: 27.08.2025).

9. Городянська Л. В. Роль цифрової компетентності фахівця у сфері кібербезпеки в умовах воєнних загроз. *Формування компетентностей обдарованої особистості в системі позашкільної та вищої освіти* : науковий журнал, Київ : НАУ, 2023. № 1. С. 210-217. <https://doi.org/10.18372/2786-823.1.17497> .

10. Мартинюк О. А, Корольов І. О. Тенденції розвитку VR, AR та MR-технологій у сучасному бізнесі. *Економіка та суспільство*. 2020. Вип. 22. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/126/121>. (дата звернення: 27.08.2025).

11. Круглик В. Інтеграція технологій доповненої та віртуальної реальності з адаптивними системами навчання: аналіз концептуальних моделей. *Педагогічний дискурс*. 2023. № 4 (43). С. 69-82. <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2023.44> .

12. Кобець Д. Л. Роль віртуальної реальності у трансформації HR-процесів: досвід та інновації. *Modern Economics*. 2024. № 46. С. 46-52. [https://doi.org/10.31521/modecon.V46\(2024\)-07](https://doi.org/10.31521/modecon.V46(2024)-07).

13. Савченко В. А. Особливості розвитку професійної компетентності майбутніх менеджерів засобами цифрової дидактики. *Вісник післядипломної освіти*. 2024. Вип. 28 (57). С. 160-175. URL: <https://ojs.uem.edu.ua/index.php/vpo/article/viewFile/710/1484> (дата звернення: 27.08.2025).

14. Кравченко Л., Шевченко Н. Цифровізація як технологія формування ключових компетентностей майбутніх фахівців фінансової сфери. *Витоки педагогічної майстерності*. 2025. Вип. 35. С. 163-168. URL: <https://sources.pnpu.edu.ua/article/view/331129/320576> (дата звернення: 27.08.2025).

15. Муқан Н., Гелеш А., Бондін Д. Формування ІКТ-компетентності майбутніх менеджерів у закладах вищої освіти. *Академічні візії*. 2023. Вип. 21. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/476/436> (дата звернення: 27.08.2025).